

HANDLA PÅ MYRORNA

– för ett bättre klimat!

Det är lite som i den där sången av Hasse Alfredson. ”Ska vi byta grejer, ska vi byta grejer med varann...?”

Du lämnar in en vacker vas du hittat i en låda hemma, och betalar 50 kronor för en annan som du egentligen inte behöver. Egentligen gör du en riktigt dålig affär. Men trots det känner du dig varm inombords. Varm, solidarisk, hjälpsam och nöjd.

Och enligt Johan Oljeqvist, vd för Myrorna, kan det bero på att du genererat en högre vinst än du är medveten om.

Johan Oljeqvist pratar mycket om vinst. Lyckas man sätta rätt vinstmål, så har man oerhört mycket att vinna på att bli affärstänkande, inte minst inom ideella organisationer. Genom ett affärsmässigt tänkande tvingas man gå igenom sina processer, tvingas tänka vinst.

Men det är inte bara en ren ekonomisk vinst, även om Myrorna idag genererar cirka 20 miljoner till Frälsningsarmén varje år, att användas till behandlingshem och behandlingscentra för missbrukare, familjehem, härbärgen osv. Det är också en mer abstrakt vinst, beräknad på samhällsnytta, som hela näringslivet skulle må

bra av att inkludera i sina bokslut och beräkningar.

Alltid bara kronor

Det är dock inte självklart att man ser var gränsen går mellan samhällsnytta och ren ekonomisk vinst.

– När jag började som vd på Myrorna var jag frustrerad över att man alltid bara räknade kronor, säger Johan.

– Man såg inte alltid alla de andra värdena, och framförallt, man hade inget direkt pris på det.

– Det största värdet jag såg när jag började, var att Myrorna var ett steg in

på arbetsmarknaden för hälften av våra anställda, de som vi kallar för samarbetare. De som arbetsprövar och arbetstränar. Det andra värdet jag såg var effekten av att vi exporterar kläder till andra länder.

Men när Johan, i ett magisterarbete på Stockholms universitet, tog en samlad bild av Myrornas samhällsnytta, fann han att miljönyttan var det allra största värdet. Han skapade en modell för att räkna ut detta.

– Det var mest för vår egen skull, säger Johan.

– Jag kände att Myrorna behövde ett självförtroende, och en grund att stå på för att tala om det vi redan

▶ kände inom oss. Att vårt värde, och vår vinst, inte bara begränsades till de 20 miljoner vi drar in om året, utan också till en samhällsnytta på säkert tio gånger den summan.

Nyligen har man låtit IVL Svenska Miljöinstitutet gå igenom Johan Oljeqvists uppsats, och deras slutsats är att de ställer sig helt bakom resultaten. Bara miljöeffekterna av Myrornas arbete är större än alla vindkraftverk i hela Sverige.

Konkurrensfördel

Johan ser den ideella drivkraften som en tillgång och en konkurrensfördel på marknaden.

– Vi kan lättare vara effektiva, för vi har en ideell drivkraft som vi kan lägga näringslivets ekonomiska principer över. Vi behöver inte konstruera några kärnmål, de har vi redan och det är hur väl man uppnår målen som är vinsten.

Men det svåra är att få erkännande för den sociala vinsten eller klimatvinsten. Här får man börja inom den egna organisationen.

– Vi har självklart resultatmätning på alla butiker, berättar Johan Oljeqvist. Vi har ju ett vinstkrav.

– Men till våra butikschefer säger vi

dessutom att de har ett annat mål, att sysselsätta människor och att göra ett gott miljöarbete. Det kommer de inte att se i en resultatrapport, men de ser det i verksamheten. Som chef vet du själv hur många som fått jobb, eller hur miljön sparats genom återanvändning. Man måste låta sig själv få credit av det.

– Vinsten är lika stark om man sålt för 10 000 kronor, som att någon för första gången vågar ställa sig i kassan. Det här är en jätteprocess och vi försöker nu styra oss mot att även dessa effekter syns.

Ledarskapet viktigt

– Eftersom vi har ett uppdrag att jobba med svaga människor är ledarskapet viktigt, och det mäter vi. Det gör vi för att vi ska lyckas med vårt uppdrag, men effekten blir att det ekonomiska resultatet blir så mycket bättre. Ett bra ledarskap gör att folk känner sig behövda, och då blir verksamheten lönsam, konstaterar Johan.

– Vi kan säga att tack vare oss fick 100 personer förra året egen försörjning, men det blir lätt bara en konstaterande axelryckning. Men säger vi att de personerna tidigare kostade sam-

hället 250 miljoner kronor, då får vi en prislapp. Och då har vi inte räknat med människovärdet.

Det finns stora delar av samhället som skulle ha nytta av att hitta de här argumenten, anser Johan, inte minst inom sjuk- och kriminalvården. Då skulle man se värdet av förebyggande åtgärder, och inte dela upp samhället i olika konton som blir ett ekonomiskt hinder snarare än en tillgång.

Tydligaste nyttan

Men det är inom klimatnyttan som samhällsvinsten blir tydligast idag. Återanvändning är ett av de bästa sätten att spara på miljön. Företagen kommer nu till Myrorna och ber om hjälp att hantera sina överskott.

– Samhället har inte byggt upp en struktur för att hantera överskott. Vi samlar in 10 000 ton kläder om året. 30 miljoner plagg. Om vi inte samlade in de kläderna så skulle de ju slängas. Det är i EU idag förbjudet att slänga kläder på tippen. Och det finns inga värmeverk som klarar av att bränna den mängden kläder.

Det är en avgörande funktion som sköts av den ideella sektorn, för att samhället ska fungera, och här är det lätt att sätta en prislapp, slutar Johan Oljeqvist, som ser fram emot att gå i bräschen för ett nytt vinsttänkande inom den ideella sektorn.

Text och foto: Anders Arhammar

– När jag började som vd på Myrorna var jag frustrerad över att man alltid bara räknade kronor, säger Johan Oljeqvist.

Fakta/Johan Oljeqvist

Titel: Vd för Secondhand-kedjan Myrorna, som svarar för 30 procent av Frälsningsarméns omsättning.

Ålder: 37 år

Utbildning: Fil kand i internationella relationer (Stockholms universitet och Uppsala), Executive MBA i företagsekonomi (Stockholms universitet)

Karriär: Stationsgruppchef åt FN i Libanon. Sedan 1994 jobbat för Myrorna. Började som ansvarig för en sorteringsverksamhet. Blev vd 2004.

Lön: "Den är inte marknadsmässig men den är inte dålig. Jag är nöjd".

Familj: Fru och två söner (4 och 1 år)